

HERZOG & DE MEURON

- **Jacques Herzog** in **Pierre de Meuron** sta švicarska arhitekta rojena v **Baslu leta 1950**.
- Šolala sta se v **Zurichu** (najboljša šola v Evropi). Tam sta študirala v 70-ih letih v obdobju ko se je zdelo, da je vse dovoljeno (izumi). Diplomirala sta na **ETH** v Švici.
- Leta 1978 sta ustanovila **arhitekturni biro Herzog & de Meuron v Baslu**, ki se poslužuje **raznolike arhitekture**. Njuna dela obsegajo galerije, industrijske objekte, študentske domove, trgovske objekte, muzeje, športne objekte (stadione)...
- Svoje ime sta mednarodno uveljavila s svojim strogo **minimalističnim pristopom** obravnavane arhitekture.
- Vedela sta, **kaj ne bi rada**- arhitekturno delo je iskanje, tipanje v neznano. Imata **distanco do uporabe računalnika**, saj jima ne odgovarja za koncepte.
- V letih svojega dela sta sodelovala z različnimi **ZNANIMI UMETNIKI**:
 - V študijskih letih sta sodelovala z arhitektom **Aldom Rossi-jem**: levičar, hkrati pa kritik arhitekture 70-ih let. Knjiga 'Arhitektura mesta'- povratek k arhitekturi arhitekture.
 - **Herman Hertzberger** razmišlja o prostoru s socialnega vidika. Arh. Je arhitektura in ima teorije, znanje,...
 - Kasneje pa z umetnikoma **Remy Zaugg-ijem** in
 - **Joseph Beuys-om**, ki je osrednja figura konceptualizma: sodobno z arhaičnim.
- Prišla do spoznanja, da arhitekt lahko izven svojega dela najde **pobudo v sodobni umetnosti** (pobude nista našla v arhitekturi zadnjih 20-30 let); strogo pa nasprotujeta prenašanju podobe umetnosti v arhitekturo.
- Predavali postmoderne timpanone, dekonstruktivizem, zelo šokantno v ekspresionističnem smislu.
- Fascinacija s podobo- onadva **radikalen korak v drugo smer**: koncept zelo močan, arhitektura v prostoru kot samoumevna, zelo kompakten, enostaven volumen.
- Pri svojih delih uporabljata predvsem tipično minimalistične gradbene materiale: beton, steklo ter jeklo, pa tudi naravne (razne vrste kamna).

4 TEME:

1. PRIPADNOST PROSTORU:

- Kako se arhitektura vključuje v okolje?- GENIUS LOCI
- Fenomenološko opazovanje v okolju je izhodišče za nov projekt.
- V nasprotju s trendom, ustvarjata **arhitekturo, ki pripada prostoru** in se integrira vanj.

2. VIZUALIZACIJA PROGRAMA:

- **Objekt identičen s svojo vsebino.**
- Na ovoju stavbe (fasadi) prikazati program, vsebino (servisni, bivalni prostori).
- **RADIKALNI KONCEPTUALIZEM**- izraz fasade je refleks konstrukcijskih načel.

3. METAMORFOZA OVOJA:

- **podoba ovoja se spreminja, ni fiksna.**

- Arhitekt se mora distancirati, delata ANONIMNE OVOJE okrog stavb-izhodišče za uporabnost (uporabnik lahko dopolni).
- Stavba potrebuje ovojo, ki ločuje zunanji prostor od notranjega, kjer se gradi arhitektura (ni prozornost ampak prosojnost).
- FILTER: ovojo kontinuirano steče preko, odprtine pod ovojem.

4. EKSPERIMENTIRANJE V ARH. MATERIALIH:

- »Noben material ni bolj moderen od drugega! (niti steklo); važna je obdelava! Kako ga pripraviš do ekspresije!« sta bila kritična.
- **Material omogoča metamorfozo objekta.**
- Ni MATERIALA, ki ju ne bi zanimal; **vsak material je uporaben.**
 - Fasada iz tekočih kristalov (knjižnica v Münchnu). Napis ki se je menjal, ki je tekel; črka je lahko toliko pomembna kot kamen.
 - Material ne naredi neko delo sodobno.
 - Uporabljata različne tehnike eksperimentiranja z materiali (ovoj).
- **Vprašanje FIGURATIVNOSTI in ABSTRAKTNOSTI (viden beton):**
 - Pravita, da mora biti **napetost** med abstrakcijo in figurativnostjo.
 - Za Ricolo sta fasado naredila iz 'lističev zelišč' (postane tekstura). Je to še figurativnost ali je že abstrakcija?
- **Kritična sta do modernizma** – pravita, da je preveč abstrakten (bela barva).
- Sodobna arhitektura je 2D-dizajn; povezava zunaj-znotraj
- Kljub temu, da imamo steklo (prozorno) smatrata, da mora biti ta **meja nek pajčolan, sito**- da zaznaš kaj je zunaj in kaj znotraj (Mies uporablja veliko stekla).
- Ne uporabljata historičnih form; koncept. Fasada ni več arhaična- konstrukcijska logika.

DVORIŠČNA STAVBA, BASEL

- Na eni strani **sodobno**, na drugi **arhaično** (že obstoječe) -sodobno: primarno.
- Ob obstoječe **priključili novo »verando«**. Kot omaro prisloniti k neki steni.
- 'Forma je posledica gradnje, koncepta' (Mies van der Rohe); oženje- širjenje.
- Stvaba je v celoti v **lesu (leseni paneli)**, razen zgornjih etaž je v **jeklu**.
- **Različen gabarit** od drugih stavb.
- Vsa **okna so tudi vrata**.

ENODRUŽINSKA HIŠA, J DEL ŠVICE

- **Staro hišo so podrli** in jo **nadomestili z novo**.
- **Kamen** iz prejšnje stvabe sta uporabila kot **polnilo za novo fasado** (nov, netradicionalen način).

DOMINUS WINERY, NAPA VALLEY, KALIFORNIJA, 1997

- Podobna fasada kot pri zgornjem projektu.
- **Vinska klet**, ki stoji sredi vinogradov v dolini Napa v Kaliforniji.

- Podolgovata pravokotna zgradba ima **betonske stene, oblečene z mrežo iz žice** oz. neke vrste košarami napolnjenimi z **naravnimi, lokalnimi kamni** iz bazalta.
- Kamni, ki tvorijo fasado varujejo vinsko klet pred **izrednimi temperaturnimi spremembami**, obenem pa **navidezno skrijejo objekt** v naravno okolje vinskih trt.
- Tako sta arhitekta ustvarila zgradbo, ki diha z okolico ter zanimiv ambient, ki ga tvori svetloba, ki pronica skozi luknjice med kamni.

GOETZ COLLECTION, MÜNCHEN, 1992

- **Paviljon za razstavo sodobne umetnosti.**
- Steklo ima **kompakten videz**- kot da bi lesena škatla stala na njem. (**steklo/ les/ steklo**)
- Steklo kot refleks- stavba zglada kot da **lebd**i.
- Skozi steklo teče trava.
- Steklo kot zrcalo ali pa kot monolit.

BASEL

- **Upravni objekt- zavarovalnica s stanovanji:** v kamnu (50-ih).
- **Dozida stanovanja, kožo nadaljuje-** nova **steklena koža**, ki teče preko starega in novega objekta in ju poveže v celoto (povezava s trakovi, skozi steklena opna)
- Skozi kožo se **sluti nek starejši objekt**, vendar se stara fasada ne vidi skozi.
- Vogal ni več prekinitev, ni več podpora, ampak ovoj.
- 3 pasovi: sončna zaščita, okno, parapet.

FACTORY AND WAREHOUSE FOR RICOLA, BRUNSTATT, FRANCIJA, 1993

- **Tovarna in skladiše za Rikolo.**
- **Svetloba, prozornost oz. prosojnost** ima prav tako velik vpliv v njuni arhitekturi; tukaj skušata s fasado **pokazati, kaj je v zgradbi**.
- **Direkten rez vogala-** to je samo koža, ne konstrukcija (v vogalu se spremeni ritem zaradi konstr.).
- Ta objekt ima **zanimivo fasado**, ki ni prozorna, ampak **prosojna**. Narejena je iz prosojnih polikarbonatnih **panelnih plošč**, potiskanih z **rastlinskimi motivi** (prednja in zadnja fasada tovarne).
- Multiplicirata zeliščne liste, zgubi izpovednost, pojavi se **tekstura**, pojavi se ovoj. (Vprašanje tekstila na ovoju-Semper)
- **Ožje strani** zgradbe pa so narejene iz **črnega betona**. Kadar dežuje se na črnih stenah poznajo sledi dežnih kaplic, ki ustvarijo zanimiv efekt. Mokre stene zgledata bolj **transparentne** kot razne prosojne površine.

SCHINKEL: ALTES MUSEUM

- **Vogal-** problem fasade zaradi srečanja dveh sten.
- Tretja vogala, ritem stebrov se upočasni, uporabi **pilaster, arhitrav in baza stečeta okrog vogala**.

- Piedestal in venec stečeta, ritem se prekine z zadnjim poljem (klasično) – odreže kjer se konča, na drugi strani steče naprej.

BEZON, BIEZEL??

- **Stanovanjska stavba na križišču.**
- **Ortogonalna konstrukcija:** horizontalni in vertikalni ritem.
- **Prefabricirani elementi**, ki jih vlagata v **raster** (uporaba betona kot raster, kot prefabriciran element).
- Izhodišče: V skladnost nista hotela vnesti konflikta, se **prilagaja arhitekturnemu izvoru.**
- **Povdarjena močna horizontalnost.** Balkon se na sredini močno zoža.
- **Geometrijsko urejen ritem:** to je tisto kar arhitekturi omogoča vodilo za izraz.

SCHNITTER, BASEL

- **Polkrožen vogal-** balkoni imajo drugačno krivuljo kot sama stavba.
- **Dvojnost** je karakter te hiše.
- Zanima ju **temeljen koncept**, ne podoba.
- Mehka fasada- krivina, balkoni in sekundarna fasada- brez prekinitve nadaljujeta z ovojem.

REMIZA V BASLU

- **Depo za železniške vagoni:** kompleksna geometrija.
- **Predvidela sta nepredvidljivo prihodnost.**
- Začela sta z minimumom, ki pa se lahko razraste v vse smeri.
- Naredita **modularen element**, ki se ga da **širiti v obe smeri, spremeniti funkcijo, namen.**
- Steklo oken je v isti ravnini kot fasada- DVODIMENZIONALNOST; svetlobniki so hkrati nosilci.

STANOVANJSKI OBJEKT

- **Schutznatt Strasse Apartment Building?**
- Objekt ima spodaj **dve etaži trgovin, zgoraj so stanovanja.**
- **Introvertiran ozek in globok objekt (6,3 x 20m)**
- Fasada iz **jekla in litoželeznih mrež** gleda na cestno stran- javen prostor je kaotičen, surov- **zaščita** med javnim in zasebnim.
- Lahko je popolnoma **zaprta ali odprta.** Program učinkuje na fasado, ki se čez dan **spreminja-** ponoči je čisto drugačna.
- Zadnja stran: fasada se **odpira na vrt (leseni elementi).**
- Iz dvigala v stanovanje; stopnišče kot izhod na prosto zadaj.

RUE DES SUITES, PARIZ

- **Natečaj v Parizu**- še ena plomba- jeklene fasade na cesto in na vrt.
- Stanovanjsko tkivo je **anonimna struktura mesta**, da pomembni objekti postanejo vidni.
- Dve plombi in dvorišče. Odpiranje stanovanj v skupen prostor (dvorišče).
- Fasada iz lesa; trdi del fasade iz betona in mreže, po katerih pleza trta.
- Dve enodružinski hiši.

SIGNAL BOX

- Sinteza njenega razmišljanja je objekt (paviljon) na železniški postaji- **signalni objekt**.
- **Trakovi okrog objekta** (kot električna tuljava). **Faradejeva kletka**- najboljša zaščita elektronskih naprav pred zunanjimi vplivi.
- **Različni nagib panel**- nekje so okna, nekje ne (ni klasičnih oken in vrat)- notri pridejo **različne svetlobe** (difuzne).

- Kako napraviti objekt, katerega izgled bo identičen kot njegova vsebina (program se kaže na zunanosti objekta)
2. ki je bil njun manifest 70-80-ih (nekaj novega, temeljno drugačnega, radikalno): **Skladišče** z oblogo lesenih vezanih plošč (prikaz zlaganja v skladišču- spodnji ožji, zgoraj najširši, teža pritiska)
+venec (tripartitnost)
V skladu z lokacijo, načinom zlaganja